

OPINIA Asociației Promo-LEX cu privire la desfășurarea referendumului republican în aceeași zi cu alegerile parlamentare sau prezidențiale

Asociația Promo-LEX recomandă Parlamentului să-și revadă inițiativa privind posibilitatea desfășurării concomitente a referendumului republican și a alegerilor parlamentare sau prezidențiale, în contextul reexaminării proiectului de lege, inclusă pe agenda ședinței plene de joi, 18 ianuarie.

Promo-LEX consideră că art. 184 alin. (2) din Codul electoral care prevedea că referendumul republican nu poate avea loc în ziua alegerilor parlamentare, prezidențiale și a celor locale generale **nu trebuie modificat**, prevederile acestuia fiind conforme recomandărilor instituțiilor europene de referință în

domeniul democrației și a misiunilor internaționale și naționale de observare a alegerilor.

Subliniem că amendarea acestui articol, care face posibilă organizarea în aceeași zi a referendumului republican și a alegerilor prezidențiale și parlamentare, a fost aprobată, la 28 decembrie 2023, prin ignorarea legislației privind transparența decizională pe parcursul consultării, dezbaterii și votării. De asemenea, din argumentarea expusă de autoarea amendamentului cu privire la organizarea referendumului concomitent cu alte alegeri nu este clar care sunt motivele amendării legislației.

Subiectul integrării europene este unul de interes public strategic pentru Republica Moldova, care nu trebuie „adoptat” sau „monopolizat” în scop electoral de o anumită forță politică. Faptul că inițiativa de organizare a referendumului în aceeași zi cu alegerile prezidențiale vine din partea unui viitor candidat în alegeri, îl poate avantaja pe acesta în raport cu ceilalți pretendenți. Menționăm, în context, că importanța parcursului european pentru viitorul Republicii Moldova ca stat și societate democratică a fost demonstrată, pe parcursul anilor, de mai multe guvernări de diferite culori politice. De asemenea, cel puțin 28 (45%) de partide politice din cele 63 înregistrate, potrivit paginii Agenției Servicii Publice, au înscris în statutul său dezideratul de „integrare europeană”.

Dacă Parlamentul sau altă autoritate publică va decide totuși să inițieze pentru toamna anului 2024 un referendum, concomitent cu alegerile prezidențiale, considerăm că **acesta ar trebui să fie unul constituțional, care să producă efecte juridice obligatorii**, dată fiind tematica de interes național major a referendumului preconizat. Un eventual referendum constituțional ar presupune completarea Constituției cu norme privind garantarea parcursului european al Republicii Moldova, fiind astfel mai justificat din perspectiva efectelor juridice și a costurilor de organizare.

Promo-LEX s-a expus și anterior că desfășurarea concomitentă a referendumului cu alegerile pentru diferite funcții electivă poate afecta exprimarea liberă a voinței poporului atât în timpul referendumului, cât și al alegerilor.

Opinia integrală poate fi consultată [aici](#).